

کنگره بین المللی علوم و مهندسی

آلمان - هامبورگ

اسفند ماه ۱۳۹۶

کثرت در وحدت و نقش آن در معماری و شهرسازی

رابطه تئوری اغتشاش و کثرت در وحدت

رضا باقی زاده ، الهام خسروی راد

۱- کارشناس ارشد گرایش معماری-معماری، دانشگاه آزاد اسلامی همدان (۱۳۸۴)، ۰۹۱۲۴۳۳۳۷۸۴ - baghizadeh2@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد معماری گرایش معماری-معماری، دانشگاه علوم تحقیقات تهران (۱۳۹۵) - elham.khosravirad@gmail.com

چکیده

هنگامی که در روی میز تنیس توپ بعد از چند برخورد به سمت مقابل می رود حرکتی نامنظم را طی کرده که هدفی خاص داشته و تصادفی نبوده، در واقع در این حرکت نامنظم عواملی نهفته شده که توپ را از شرایط تصادفی به نامنظم تبدیل می کند. اما منظور از طرح این بحث چیست؟ آیا در معماری هم اغتشاش، بی نظمی و یا حرکات تصادفی داریم؟ در این مقاله سعی بر این بوده تا ضمن معرفی نسبی تئوری اغتشاش، رابطه‌ای بین این تئوری و معماری برقرار نموده و سپس این رابطه را در معماری ایران جستجو کرد هر چند مدتی است که این تئوری در معماری و شهرسازی مورد توجه قرار گرفته، ولی همواره هارمونی را در برابر بی نظمی قرار داده، چیزی که شاید در فلسفه‌های مشرق زمین چندان مورد توجه نبوده و نظم و بی نظمی را در کنار یکدیگر و بسان یک کل واحد در نظر می گرفتند، شاید تا کنون بررسی چندان در مورد نقش اغتشاش در معماری ایران صورت نگرفته به همین دلیل سعی شده علاوه بر بررسی یک موضوع جدید (اغتشاش) به این نکته پی برد که در معماری گذشته ما نیز، این مفاهیم وجود داشته و تنها به این علت که مربوط به گذشته بوده و ما همواره بدنبال یافتن نامهای جدید و پرطمطراق بودیم به آن توجهی نمی شد. در واقع کثرت در عین وحدت خود نوعی اغتشاش می باشد که به صورتی روزمره و ارگانیک خود را معرفی کرده و امروزه رنگ و بوی علمی و ریاضی به خود گرفته بنابراین تنها صورت مساله است که عوض شده، و ما رابطه‌ای را مشاهده می کنیم که میان مفاهیم گذشته و شکل امروزی این مفاهیم وجود داشته و دارد.

واژه‌های کلیدی: اغتشاش، کثرت، وحدت، نظریه سیستم ها، ترمودینامیک،

۱- علم اغتشاش

تئوری اغتشاش در ابتدا توسط ادوارد لورنز در آمریکا با طرح این مساله که آیا حرکت بال پروانه در برزیل باعث به وجود آمدن گردبادهای عظیم در تگزاس می شود، مطرح شده و در حقیقت نظریه ذکر شده که با نام « باترفلی » شهرت یافته اولین پایه‌های علم اغتشاش بصورت کاربردی در دهه هفتاد میلادی بود. [۱] اما برآستی علم اغتشاش چیست؟